

COPILUL
PACII

COPILUL PACII

Don Richardson

Traducere de Anca Raluca Iuhas

Casa Cărtii, Oradea
2013

Originally published in English under the title:
Peace Child by Don Richardson
Copyright © 2005 by Don Richardson
Published by Regal Books
Photos on pages 236 and 238 by Don Richardson
Other photos by Fred Roberts

International rights contracted through:
Gospel Literature International
P.O. Box 4060, Ontario, California 91761-1003 USA

*Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții.
Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea
în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.*

Copilul păcii

Don Richardson
Ediția în limba română © 2013 Casa Cărții
Fotografiile de la paginile 255 și 257 de Don Richardson
Celelalte fotografii de Fred Roberts

Casa Cărții
OP 2, CP 30,
410670 Oradea
Tel./Fax: 0259-469057; 0359-800761; 0728-874975
E-mail: info@ecasacartii.ro
www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RICHARDSON, DON

Copilul păcii / Don Richardson ;

trad.: Anca Raluca Iuhas. - Oradea : Casa Cărții, 2013
ISBN 978-606-8282-78-7

I. Iuhas, Anca Raluca (trad.)

252

Traducerea: Anca Raluca Iuhas
Editarea: Anca Curpaș
Tehnoredactarea: Vasile Gabrian
Corectura: Timeia Viman
Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Findata srl, Oradea, www.findata.eu

*Bărbaților, femeilor și copiilor
care s-au rugat și au oferit din bunurile lor pământești
pentru ca tribul sawi să poată auzi mesajul –
le dedicăm cu recunoștință aceste pagini.*

Alte cărți de Don Richardson:

Veșnicia din inimile lor

Secretele Coranului

Lords of the Earth [Stăpânii pământului]

Copilul păcii este, de asemenea, publicată în următoarele limbi:

albaneză

chineză - simplificată

chineză - tradițională

finlandeză

franceză

germană

indoneziană

italiană

japoneză

kiswahili

letoniană

norvegiană

olandeză

portugheză

rusă

slovacă

spaniolă

suedeză

ucrainiană

Aduc mulțumiri speciale dr. Myron Bromley,
un renumit lingvist și consultant în traduceri
pentru United Bible Society;
pastorului George Lazenby,
autor și lider misionar;
pentru utilele lor aprecieri critice
făcute pe marginea acestui manuscris.
Sunt recunoscător, de asemenea, soției mele, Carol,
pentru nenumăratele ore pe care le-a petrecut
dactilografînd acest manuscris.

Cuprins

Introducere. 11

Partea întâi: Lumea tribului sawi

1. Ambasador la Haenam 19
2. Îngrășat cu prietenie 29
3. Umbra tuanilor 41
4. Vin tuanii 49
5. Făuritorul de legendă 59

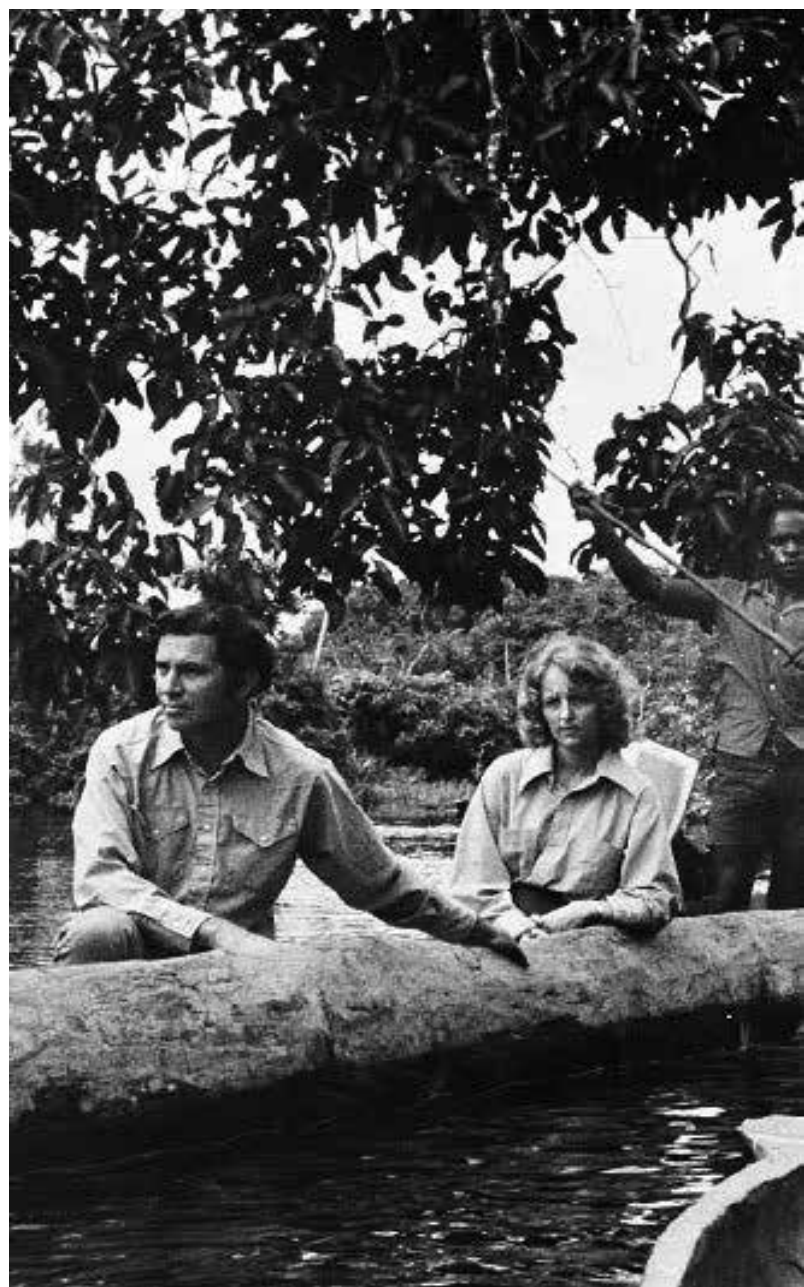
Partea a doua: Când lumile se întâlnesc

6. Geneza unei misiuni 75
7. Prin cortina de arbori a junglei 88
8. Sfârșitul unei ere 102
9. Zei din ceruri 112
10. Destinul într-o pirogă 121
11. Un botez al stranieții 125
12. Patriarhul de la Tumdu 133
13. Război la ușa mea 142
14. Tuanul mănâncă creieri 149
15. Întâlniri în casa bărbaților 157
16. Criză pe malul Kronkelului 171
17. Apă rece mâine 179

Partea a treia: O lume transformată

18. Liniște în casa bărbaților 193
19. Răsturnați între crocodili 203
20. Îmi tremură ficatul 213
21. Mortul viu 217

22. Puterea stării <i>aumamay</i>	222
23. Ochii înroșiți de la privit.	234
24. Lunga călătorie	243
25. Afară din coconul ancestral.	249
Post-scriptum.	261
Epilog.	264

Introducere

Populația sawi din fosta Noua Guinee Olandeză este unul dintre cele aproximativ patru sute de triburi din jumătatea vestică a Noii Guineei, numită în prezent Irianul de Vest sau Irian Jaya. Fiecare dintre aceste triburi este distinct și unic, un mic univers autonom, cu propria perspectivă asupra lumii, cu propria colecție de legende, fiecare dintre ele întreținând un simț al umorului inconfundabil.

În 1962, eu și Carol am plecat să locuim printre sawi. Pe măsură ce le studiam limba și le cercetam legendele și obiceiurile, am aflat că trăiam și lucram în mijlocul unui popor care onora trădarea ca ideal. În multe dintre legendele pe care cei din neamul sawi le istoriseau copiilor lor în jurul focurilor de tabără, eroii erau bărbați care formau prietenii cu scopul precis de a-l trăda mai apoi pe cel cu care s-au împrietenit, pentru a-l omorî și devora. Expresia sawi pentru această practică este „a îngrășa cu prietenie pentru măcelărire”.

Realizând că idealizarea trădării făcea parte din perspectiva sawi asupra vieții, am înțeles motivul pentru care, trăind în mijlocul lor, am experimentat un anume șoc cultural. Totuși, noi fuseserăm trimiși acolo de Dumnezeu pentru a-i câștiga, pentru a învinge, pe parcursul câtorva ani, această idealizare a trădării ce făcuse parte din stilul lor de viață timp de secole, probabil chiar milenii succesive.

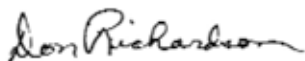
Cheia pe care Dumnezeu ne-a dat-o pentru a accede la inima poporului sawi a fost principiul analogiei în răscumpărare – aplicarea

adevărului spiritual la datina locală. Principiul pe care l-am deslușit a fost acela că Dumnezeu pregătise deja resursele pentru evanghelizarea acestor oameni prin intermediul analogiilor răscumpărării prezente în propria lor cultură. Aceste analogii au fost capul de pod pe care am pășit, intrarea secretă prin care Evanghelia a pătruns în cultura sawi și a început din interior o revoluție deopotrivă spirituală și socială.

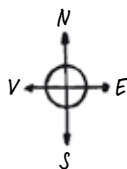
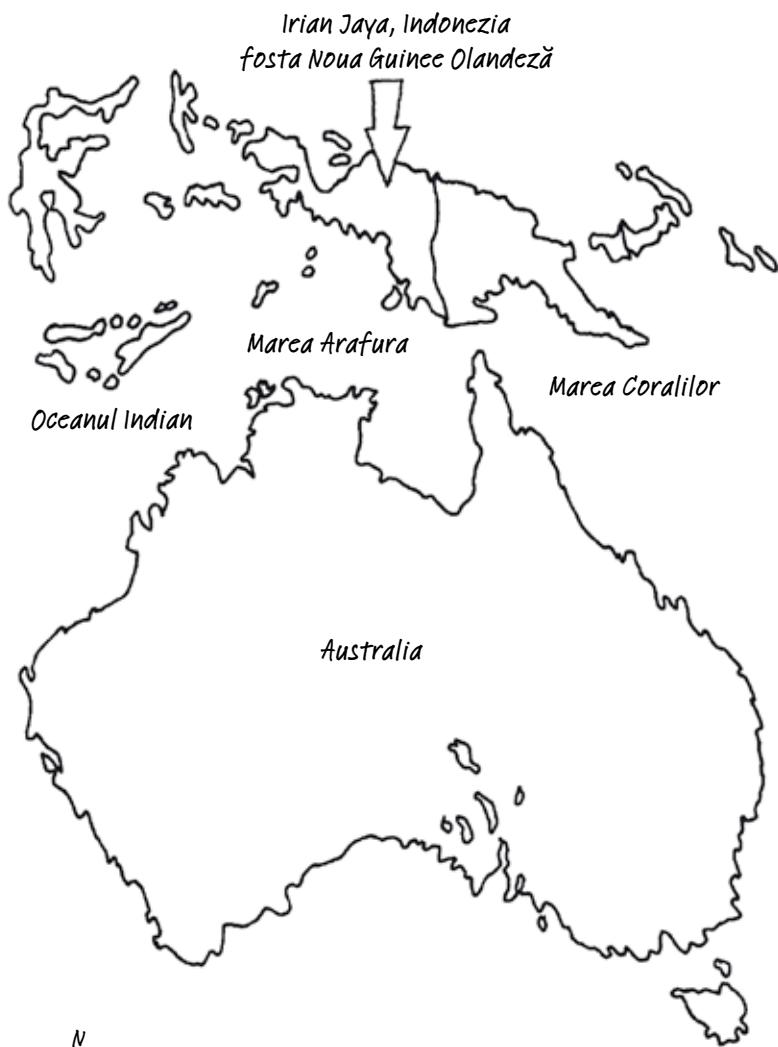
În timp ce eu și Carol le slujeam sawilor folosindu-ne de calea pe care o crease „copilul păcii” și de alte analogii ale mântuirii, am urmărit cu sufletul la gură să vedem dacă Duhul lui Dumnezeu chiar avea să folosească metodele noastre de comunicare pentru regenerarea acestor neamuri canibalistice și vânători de capete. Și așa a fost!

Într-o vreme în care întreaga omenire se află într-un proces ascendent de creare a unei interdependențe ce se exprimă în comunitate globală contemporană, comunicarea interculturală devine inevitabil una dintre cele mai înalte priorități antropologice. *Copilul păcii* relatează agonia – și triumful – încercării noastre de a sonda, până în temelii sale, una dintre cele mai violente culturi ale lumii, iar apoi de a comunica în mod semnificativ cu membrii acestei culturi.

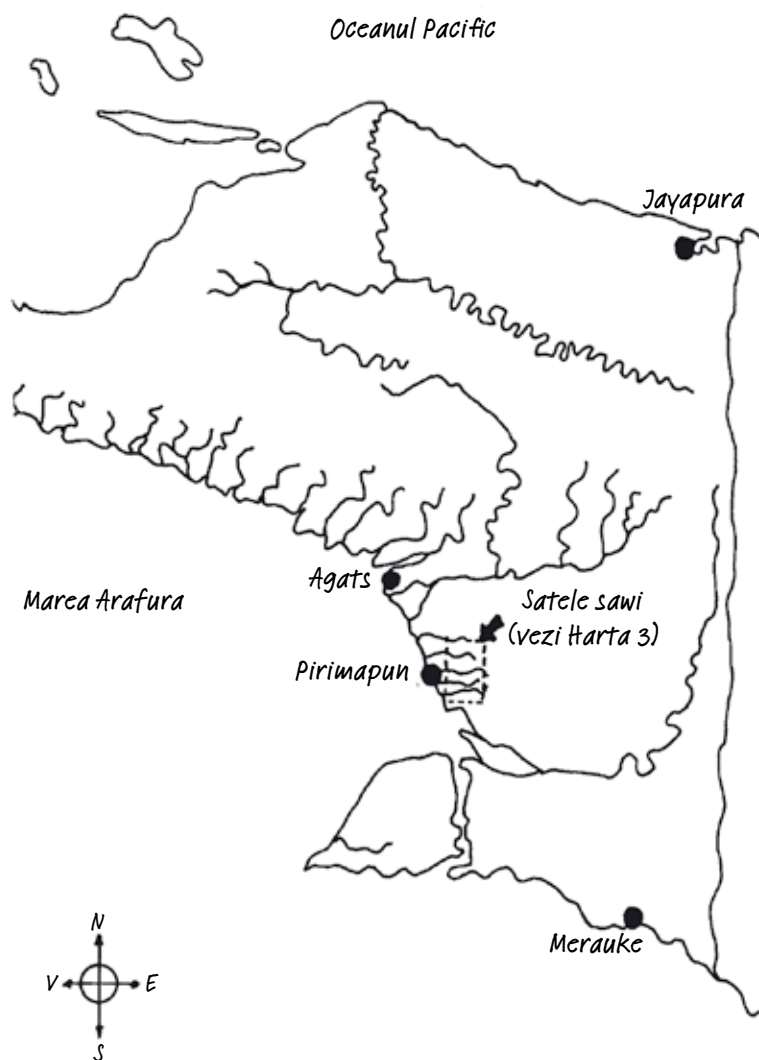
Rezultatul, credem noi, este o aventură întreprinsă în sondarea sufletului uman, una care va insufla cititorului o mai aleasă prețuire și compasiune pentru popoarele minoritare și amenințate cu extincția de pe întregul mapamond.

RBMU, Sentani, Irian Jaya
Indonezia

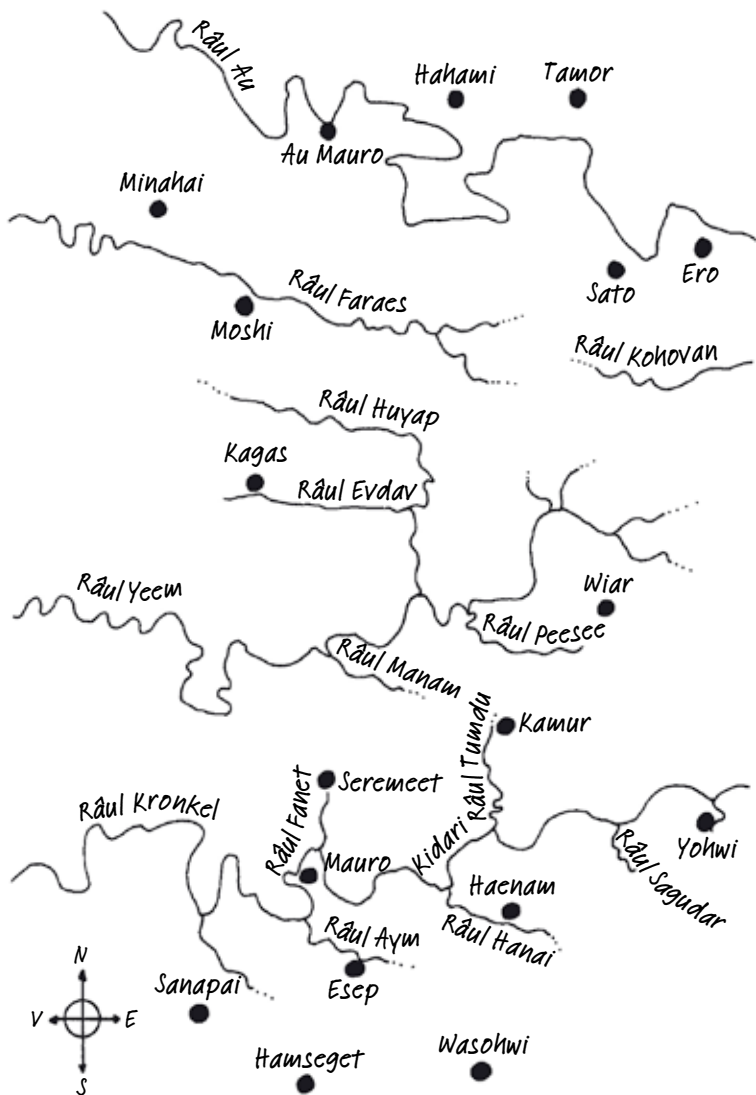

Harta 1
Irian Jaya și Australia

Harta 2

Irian Jaya, fosta Noua Guinee Olandeză

Harta 3

Poziționarea aproximativă a satelor sawi
în anul 1962

Kawem și râul Cook

Partea întâi

Lumea tribului sawi

Ambasador la Haenam

Când soarele se ridica pe boltă, Yae rămase cu privirea pironită în jos, printre stinghiile fixate în podeaua casei sale din copac din satul Mauro, survolând suprafața întunecoasă a râului Kronkel, aflat la 12 metri dedesubt. Ochii lui negri, calmi scrutau plutirea lină a frunzelor pe suprafața netulburată a apei. Frunzele alunecau în aval, însă în cantități tot mai mici, semn că fluxul Mării Arafura, la 40 de kilometri spre vest, începea să oprească curgerea lentă către țarm a râului Kronkel.

Curând, fluxul urma să inverseze complet cursul râului. Timp de câteva ore, acesta avea să forțeze curgerea înapoi a râului Kronkel, negru și muruit cu alge, în imensul pânțec al mlaștinii din sudul Noii Guinee, care îl zămislise. Yae așteptase acest moment pentru a-și începe călătoria în amonte, ajutat de curent.

Soția lui Yae, Kautap, stătea picior peste picior lângă locul de gătit din mijlocul casei din copac. Copilul ei cel mic, încă nenumit, dormea în poala ei, legănat în împletiturile fustei sale grele din iarbă. Aplecându-se peste copil, Kautap stropi apă dintr-un ulcior de bambus peste făina de sago albă, presărată pe tabla din scoarță de copac dinaintea ei. Frământa încet un aluat din acea făină și apă, iar fumul de la focul înăbușit îi irita ochii.

Miri, copilul ei cel mare în vârstă de doi ani, se juca mulțumit lângă ea, pe o rogojină împletită. Singura lui jucărie era un craniu

de om ale cărui orbite se căscau larg, fixând tavanul înnegrit de fum, rostogolindu-se încoace și încolo. Lustruit deja într-o nuanță de ocră strălucitor, imprimată de-a lungul anilor de mânuire afectuoasă, craniul fusese păstrat în memoria tatălui lui Yae, demult decedat, și, de asemenea, ca fetiș împotriva spiritelor rele. Însă pentru micuțul Miri, acesta era doar o jucărie sclipicioasă.

Yae îi vorbi lui Kautap fără să se întoarcă spre ea.

— *Uvur haramavi maken; du famus, es!* Fluxul e pe cale să se întoarcă: gătește-mi odată sagoul!

Cu degetele ei negre, abile, ea modelă rapid aluatul umed de sago într-o formă alungită, subțire, îl înveli în frunze *yohom* și îl așeză între cărbunii fierbinți. Între timp, Yae își îmbracă veșmintele, pregătindu-se de călătorie. Își acoperi șalele goale cu fusta strâmtă de iarbă care, în tribul sawi, putea fi purtată numai de bărbații care ucisese un dușman în luptă. Yae ucisese cinci. Luase capetele a trei dintre victimele sale, iar acest lucru era indicat prin cele trei brățări făcute din colți lucioși de mistreț sălbatic, ce-i atârnavu încolăcite în jurul cotului stâng.

Destoinicia sa de vânător era etalată mai departe prin al său *sudafen*, un colier din colți de animal, lung de 1,8 metri, care îi atârna în două bucle în jurul gâtului. Fiecare porc sălbatic, crocodil, câine sau marsupial pe care îl omorâse contribuise cu un dinte la colier. Cordoane făcute din țesătură fină de stuf erau, de asemenea, fixate strâns deasupra și dedesubtul mușchilor pe fiecare braț și puțin dedesubtul genunchilor. În septul nazal perforat își introduse cu mândrie un os concav de cincisprezece centimetri lungime, sculptat din femurul unui porc și cu vârful ascuțit la fiecare capăt.

Dacă ar fi plecat să participe la un dans nocturn, mai erau și alte podoabe pe care ar fi putut să le poarte – o pană de pasăre a paradisului de culoarea focului, o banderolă din blană aurie și brună de marsupial, un ornament din pene albe de cacadu¹, precum și vopsele de corp albă și roșie, făcute din praf de scoică și pământ ruginiu. Misiunea lui Yae însă era una pur diplomatică, nu festivă, așa că

¹ Cacadu este o specie de papagai cu penajul de obicei alb și cu un moț viu colorat (n.tr.).

se mulțimi să se împodobească doar cu albul osului șlefuit și galbenul auriu al ratanului împletit.

Kautap folosi niște clești pentru a scoate pâinea de sago dintre cărbuni, îndepărtă frunzele carbonizate și dete soțului ei „pâinea de mlaștină” aburindă. Yae mâncă jumătate și puse cealaltă jumătate în mica lui desagă pentru sago, confecționată din fibre țesute, împreună cu o bucată mare de carne de porc, pe care Kautap o afumase mai devreme deasupra focului. Cu desaga atârându-i pe umăr, își scoase din suportul pentru armă arcul din lemn de palmier negru, lung de 1,8 metri. Într-un capăt, la vârf, arcul avea fixată o gheară de cazuar² ascuțită ca un ac, pentru a putea fi folosit ca suliță în lupta corp la corp. Apoi, Yae alese și o mână de săgeți cu vârf ghimpat și cu fus din bambus. Apucând cu o mână arcul și săgețile, își luă în cele din urmă vâsla, care, împreună cu scutul său de război, toba, securea de piatră, canoa și arcul, completeau ierarhia principală a posesiunilor sale pământeste.

Pagaia constituia un exemplu remarcabil al măiestriei sawi. Confectionată dintr-un singur trunchi de lemn de esență tare, de nuanță roșu închis și lung de 2,75 metri, aceasta era prevăzută cu o paletă dreptunghiulară lată, gravată cu modele exotice, iar la capătul de sus al axului purta o figură ancestrală, crestată adânc. Deasupra figurii ancestrale, tipicii ghimpi de lemn și gheara de cazuar avertizau că vâsla lui Yae, la fel ca arcul său, putea fi folosită și ca suliță.

Yae păși afară, pe terasa casei sale din copac. Împrejurul lui, celelalte șase case de copac din satul Mauro păreau să plutească, stranii, cocoșate, în formă de căpățână, în ceața aurie a dimineții. Toate aveau în jur de doisprezece metri în lungime și variau între nouă și cincisprezece metri în înălțime deasupra pământului, înălțându-se deasupra tufărișului încalcit pe ramuri de copac lungi și fusiforme. În afară de acestea, mai erau patru case lungi așezate la înălțimi mai mici de șase metri.

Nu toate familiile sawi avuseseră îndrăzneala de a construi case în copac, alegând să se lase mai vulnerabile la un atac-surpriză decât

² Cazuarul este o pasăre mare din Noua Guinee și Australia, asemănătoare cu struțul, având o creastă cornoasă pe frunte și pene negre, întrebunțate ca podoabe (n.tr.).

erau locuitorii caselor de copac, care puteau observa cu ușurință toate împrejurimile. Într-o casă de copac înaltă, femeile și copiii se puteau ascunde ghemuiți într-un colț, în relativă siguranță, în timp ce soții, tații și frații lor aruncau o ploaie de săgeți asupra dușmanului invadator sau chiar se coborau la pământ pentru a angaja inamicul în *waru mim*, „joc de sulițe”.

În timp ce Yae începea să coboare scara lungă, fixată cu lujeri de viță, Kautap își ridică vocea în semn de nemulțumire:

— De ce mergi atât de des în vizită la Haenam? Nu simți că îți pui pielea în primejdie mergând acolo?

Yae își continuă coborârea.

— Dacă nu aș avea prieteni acolo, nu m-aș duce. Acesta fu singurul său răspuns.

Scara se înclină înapoi sub casa din copac, la adăpost de ploile torențiale tropicale și la umbră. Yae coborî întreaga lungime a scării fără să se sprijine măcar cu un deget de ea, echilibrându-se perfect pe fiecare treaptă șubrezită.

La picioarele scării, fratele său mai tânăr, Sao, stătea gârbovit pe o buturugă, tremurând de frigurile malariei și încercând în zadar să absoarbă destulă căldură de la soarele dimineții ce strălucea acum puternic peste sat, făcând să se ridice aburi din frunzișul umezit de rouă. Yae îi vorbi încurajator, dar Sao abia răspunse, de tare ce îi clănțăneau dinții. La câțiva metri în josul apei, Wasi, vărul lui Yae, și cele trei soții ale sale își încărcau uneltele de tăiat sago într-o canoa pentru o călătorie în junglă. Yae îl chemă pe Wasi.

— Plec la Haenam. Mă întorc imediat după ce se întunecă. Am de gând să-mi invit prietenii de acolo să vină la dansul nostru *bisim*, când apare luna nouă.

Wasi îi ură de bine în misiunea sa când păși în vârful pupei în piroga sa lustruită, împingându-se spre partea navigabilă a râului. Cele trei soții ale sale stăteau mult în față în piroga de nouă metri, două dintre ele având legați de spatele lor copii, ținuți în săculețe mici create special în acest scop. Cele trei soții își ridicară simultan vâslele și cârmiră în aval înspre gura micului afluent, care urma să-i ducă înapoi în mlaștina de sago. Câțiva cărbuni fierbinți lăsau o dâră de fum ce se ridica dintr-un mic pat de lut de lângă picioarele

lui Wasi. Cu aceștia urmau să aprindă mai târziu un foc pentru a-și găti mâncarea de după-masă din sagoul proaspăt pe care aveau să-l recolteze din mlaștini.

Yae își așază arcul și săgețile în canoa lui și se îmbarcă. Cu o mișcare puternică și precisă, își îndreptă piroga ascuțită la vârf în susul apei, exact în momentul în care frunzele de pe suprafața apei se opriră din plutirea lor către țarm. După ce dispăru după o cotitură îndepărtată a râului, frunzele începură să se miște în amonte în urma lui.

Cu o încruntare de îngrijorare pe fața înnegrită de fum, Kautap îl privi pe soțul ei până acesta se făcu nevăzut. Apoi bebelușul din poalele ei începu să se agite și să plângă. Ea îl ridică pe copil la sân și îi dete să sugă, sperând ca Yae să renunțe la ambiția lui de a încheia o alianță între Mauro și Haenam.

* * *

Un cârd de cacadu țipători își luară zborul când canoa lui Yae apăru brusc de după frunzișul înalt de la marginea râului, încă plutind în amonte. Trezit de țipătul lor strident, un crocodil ce moțăia

pe vârful unui buștean scufundat își căscă larg gura la Yae, iar apoi căzu pe burtă în apă, fluturându-și coada masivă în poziție verticală când plonjă în adâncuri.

Yae pluti ușor până la următoarea cotitură și luă curba, meditănd încă o dată la seria de evenimente care îl aduseră în poziția de singur ambasador al tribului Mauro către Haenam, satul sawi aflat în susul râului. Cu șapte luni înainte, în timp ce vâna găște sălbatice lângă izvorul afluentului Aym, Yae întâlnise pe neașteptate un grup de cinci bărbați din Haenam. Yae se ghemuise imediat în canoa lui și se întinsese după arc, însă cel mai înalt dintre cei cinci străini îl salută repede.

— *Konabari!* Nu-ți lua arcul! Te cunosc – numele tău este Yae, iar eu sunt rudă cu tine! îi spuse străinul cu statură semeață.

Yae își ridică totuși arcul, însă nu își potrivea nicio săgeată pe coardă. În schimb, întrebă:

— Cum te numești?

— Numele meu este Kauwan. Sunt fiul cel mai tânăr de la tatăl vitreg al mamei tale, fu răspunsul său.

— De ce ai venit la râul Aym? Fără îndoială că tu și prietenii tăi spionați, îi provocă Yae.

— Nu-i adevărat, spuse Kauwan. În această dimineață am rănit un mistreț și i-am urmat dâra de sânge până aici. Vezi, este o pată de sânge proaspăt pe iarbă și uite, aici sunt urmele că porcul s-a zvârcolit nu demult în noroi. Haide, lasă-mă să te îmbrățișez! Suntem neamuri!

Yae o auzise pe mama lui vorbind de Kauwan, însă totuși ezită. Kauwan luă atunci o bucată mică de bambus ascuțit din traista lui, își tăie o șuviță din părul negru, cleios, o înfășură într-o frunză și i-o oferi lui Yae.

Liniștit de acest simbol larg acceptat al sincerității, Yae vâsli mai aproape, luă darul de la Kauwan și îl puse în traistă. Prin acest dar, Kauwan demonstrase că dorea să fie pentru Yae mai mult decât o simplă cunoștință pasageră.

Cei doi bărbați se îmbrățișară unul pe celălalt, pe când cei patru însoțitori ai lui Kauwan își exprimară cu voce tare aprobarea. Apoi Kauwan făcu o propunere: